

Kokousmuistio 3/2012

Aika: 21.12.2012 klo 9-11**Paikka:** Kokoushuone Niskavuori Hallituskatu 3 A, MMM**Osallistujat****Puheenjohtaja:** Maa- ja metsätalousministeri Jari Koskinen, maa- ja metsätalousministeriö**Jäsenet tai varajäsenet:** Juha Ojala (Maa- ja metsätalousministeriö), Marja Kokkonen (Maa- ja metsätalousministeriö), Juha Hakkarainen (Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry), Olli Puukko (Metsähallitus), Esa Ojala (StoraEnso Oyj), Marko Mäki-Hakola (Metsänomistajien liitto Länsi-Suomi), Esa Retva (UPM-Kymmene Oyj), Sixten Sunabacka (Työ- ja elinkeinoministeriö), Tomi Salo (Metsäteollisuus ry), Kai Merivuori (Suomen Sahat ry), Riitta Hänninen (Metsäntutkimuslaitos), Juha Mäntyä (Metsä Group) ja Raili Mäkitalo (Valtionvarainministeriö) ja Matti Peltola (Koneyrittäjä)**Sihteeri:** Eero Mikkola, Metsäntutkimuslaitos**Esitykset:** Tomi Salo (Metsäteollisuus ry, kohta 2), Kai Merivuori, (Suomen Sahat ry, kohta 2) ja Jukka Torvelainen (Metsäntutkimuslaitos, kohta 5)**1. Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen muistion hyväksyminen**

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.00 ja edellisen kokouksen 2/2012 muistio hyväksyttiin ilman muutoksia.

2. Markkinakatsaus, puumarkkinoiden osapuolet

Puumarkkinakatsauksen aluksi Tomi Salo (Metsäteollisuus ry) ja Kai Merivuori, (Suomen Sahat ry) pitivät oheiset esitykset puumarkkinoiden nykytilasta (liitteet 1 ja 2). Salo listasi esityksessään seuraavia puumarkkinoiden panostuksen kohteita: tasapuolinen markkina-asema, yrittäjämäisen metsätalouden kehittäminen, markkinoiden toiminnan sujuvoittaminen ja aktiivisen metsätalouteen kannustaminen. Merivuori listasi esityksessään seuraavia Suomen Sahojen puumarkkinoiden kehityskohteita: puun markkinoille tulo on taattava kehittämällä metsän aktiivista hyödyntämistä tukevia järjestelmiä, sahojen on pystyttävä hyödyntämään polttokelpoiset materiaalivirtansa paikallisesti, logistiikkaratkaisujen on tuettava vientiteollisuuden kilpailukykyä, on otettava käyttöön sellaisia verotuksellisia keinoja, jotka edistävät investointeja sekä on luotava puutuotteille Cleantech-termiä vastaava brändi ja vientikonsepti.

Esitysten jälkeen käytiin keskustelu, jossa tuli esille seuraavat asiat:

- Merivuori otti vielä esille, että sahateollisuuden kannattavuus on ollut heikko viime vuosina, tukin hintataso on ollut korkea ja markkinanäkymät sahatavaran päävientimaissa ovat hieman parantuneet, mutta kilpailu on myös samaan aikaan koventunut.

- Hakkarainen (MTK) ja Mäki-Hakola (Metsänomistajien liitto) totesivat, että vuonna 2012 puukauppa on käynyt tasaisesti.
- Suomen kilpailukyky on turvattava, jotta maahamme voitaisiin saada lisää investointeja.
- Metsäalan strategisessa ohjelmassa (MSO) puumarkkina-asiat ovat tärkeitä ja ohjelmassa panostetaan puurakentamiseen ja puutuoteratkaisuihin.
- Mäkitalo (VM) painotti investointien houkuttelevuutta, lopputuotteiden innovaatioita ja korkean arvonlisän lopputuotteita puumarkkinoiden kehityksessä.

3. Metsälain, metsätuholain ja puutavaran mittauslain tilannekatsaus, Ojala, MMM

3.1 Metsälaki

Metsälakityöryhmä on luovuttanut ehdotuksen metsälain muuttamisesta elokuussa maa- ja metsätalousministeri Jari Koskiselle. Työryhmän lakiehdotuksesta tehtiin vaikutusten arviointi, jonka keskeisiä tarkastelunäkökulmia olivat metsätalouden kannattavuus ja luonnon monimuotoisuus. Hankkeen toteutuksesta vastasivat Suomen ympäristökeskuksen, Metsäntutkimuslaitoksen sekä Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion asiantuntijat ja tutkijat. Arviointi sisältää tutkijoiden itsenäiset näkemykset metsälain muutosehdotuksista. Esityksen valmistelussa tullaan kiinnittämään erityistä huomiota erityisen tärkeiden elinympäristöjen käsittelyn säädöksiin, jotta ne saadaan kirjattua metsälakiin yksiselitteisesti ja siten, että elinympäristöille tärkeät ominaispiirteet voidaan turvata.

MMM:n tiedotteet asiasta http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/tiedotteet/120817_metsalaki.html ja http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/tiedotteet/121220_metsalaki.html

3.2 Metsätuholaki

Maa- ja metsätalousministeriön asettaman työryhmän esitys uudeksi laiksi metsätuhojen torjunnasta luovutettiin maa- ja metsätalousministeri Jari Koskiselle toukokuussa. Uuden metsätuholain tarkoituksena on metsien hyvän terveydentilan turvaaminen. Lakiin esitetyillä muutoksilla vastataan muuttuneisiin luonnonolosuhteisiin. Työryhmän esitys ei ollut yksimielinen. Ministeriö on laatimassa työryhmätyön pohjalta hallituksen esityksen uudeksi metsätuholaiksi, jonka on tarkoitus tulla voimaan samaan aikaan uuden metsälain kanssa.

3.3 Puutavaran mittauslaki

Lakiuudistuksen tarkoituksena on luoda edellytyksiä puumarkkinoiden toimivuudelle kaikkien puutavaralajien osalta. Merkittävimpiä muutoksia ovat energiapuun sisällyttäminen lain piiriin ja mittausmenetelmien ja tarkkuusvaatimusten ajantasainen määrittely. Puun myyjän asemaa turvaava heikomman osapuolen suoja säilytetään nykyisen lain mukaisena. Hallitus antoi eduskunnalle 20.12.2012 esityksen puutavaran mittausta koskevaksi laiksi.

Tässä yhteydessä keskustelussa otettiin esille, että ajoneuvomuutokset pitäisi mennä läpi myös eduskunnassa ja teiden sekä siltojen kunnossapito on tärkeää jatkossa.

4. Metsänhoitoyhdistyslaki ja tuleva selvitys puumarkkinoiden toimintaan vaikuttavista tekijöistä ja politiikkakeinoista, Ojala, MMM

4.1 Metsänhoitoyhdistyslaki

Metsänhoitoyhdistyslain uudistamisen pienryhmä - Tiina Ryttilä ja Juha Ojala (MMM), Juha Hakkarainen (MTK) ja Tomi Salo (Metsäteollisuus ry) - on jatkanut työtään tulevan metsänhoitoyhdistyslain asiasisällön täsmentämiseksi. Tavoitteena on, että pienryhmätyö valmistuu vuoden 2013 alkupuoliskolla, minkä jälkeen varsinainen lakiluonnos valmistellaan virkatyönä.

4.2 Selvitys puumarkkinoiden toimintaan vaikuttavista tekijöistä ja politiikkakeinoista

Metlan toteuttaman "Puumarkkinoiden toimivuus ja kehittämiskohteet" tutkimuksen (<http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2012/mwp242.htm>) jälkeen on keskusteltu siitä, onko tarvetta toteuttaa lisäselvitystä puumarkkinoiden toimintaan vaikuttavista tekijöistä ja politiikkakeinoista. Tässä yhteydessä käytiin keskustelu mahdollisen lisäselvityksen tarpeesta ja olemassa olevista kehityshankkeista ja keskustelussa tuli esille seuraavat asiat:

- Ennen kuin mahdollista lisäselvitystä ryhdytään toteuttamaan, pitää käydä läpi, onko aikaisempien selvitysten toimenpide-ehdotukset toteutettu ja kuinka ne on tehty.
- Mahdollinen selvitys pitää kytkeä metsänhoitoyhdistyskentän muutokseen
- Pitää selvittää seuraavat asiat:
 - metsänomistuksen rakennemuutoksen pitkäaikaiset vaikutukset
 - vertaileva selvitys Ruotsin puumarkkinoihin
 - viime vuosien päätösten vaikuttavuus, onko niillä ollut ja millaista vaikutusta
 - missä toimenpiteissä valtion tulee olla mukana ja missä ei
 - miten edistää ammattimaista metsänomistusta ja yrittäjyyttä metsäsektorilla
 - puumarkkinoiden rakennemuutos
- Metsaan.fi on avattu vuoden 2012 lopulla ja kaikkien toimijoiden tulee edistää palvelun käyttöä ja linkittää olemassa olevia järjestelmiä metsään.fi palveluun, jotta metsänomistajat ryhtyvät käyttämään sitä.
- Koska kaikki metsänhoitoyhdistykset eivät ole aktiivisia toimijoita puumarkkinoilla, alueelliset metsänomistajien liitot panostavat yhdistysten aktivoimiseen.
- Uusille metsänomistajille voisi kehittää metsänomistuksen aloittelijan paketin, joka sisältäisi kaiken tarpeellisen infon metsäomaisuuden hoitamisesta.

5. Energiapuun tilastointi, Torvelainen, Metla

Torvelainen (Metla) esitteli lyhyesti Energiapuun markkinaseurannan tilannekatsauksen (liite 3). Esityksessä Torvelainen totesi, että seuraavat tilastointisuunnitelman päälinjaukset ovat linjassa aikaisempien päätösten kanssa:

- Kohteena on metsähakkeen valmistukseen metsänomistajalta ostetun puun 1. kauppa. Välittäjiltä ostettu puu ja ns. vaihtopuu jää ulkopuolelle.
- Tiedot kerätään ja tilastoidaan kauppakirjojen perusteella. Kukin ostaja ilmoittaa sen puun, minkä maksaa metsänomistajalle.
- Metlan aineistonkeruussa 4 energiapuulajia: 1 kannot, 2 oksa- ja latvusmassa, 3 kokopuu, 4 rankapuu. Metsäteollisuus ry:n jäsenyritykset ilmoittavat 3 ja 4 yhdessä.
- Pysty-/korjuuoikeuskaupat ja hankinta-/tienvarsikaupat tilastoidaan erikseen. Myyjinä pääasiassa yksityismetsät ym. Näistä kaupoista tilastoidaan yksikköhinnat (€/k-m³) ja puumäärät (k-m³).

- Metsänhoitoyhdistysten toimituspuu ja metsänomistajille tilitetyt kantohinnat pyritään tilastoimaan pysty-/korjuuoikeuskauppoihin.
- Metsäteollisuusyhtiöiden omien metsien puun ja valtion toimituspuun määrät raportoidaan vuositilastossa yhteen summattuna energiapuulajeittain.
- Puun ostajia pyydetään tekemään tarvittavat yksikkömuunnokset.
- Aluejakona puukaupan hinta-alueet, vuositilastossa metsäkeskukset.
- Tilastointi alkaa vuoden 2013 alussa neljännesvuosittain.
- Aineistonkeruussa suuret ja keskisuuret toimijat, pienemmät (otos) mukaan myöhemmin.

Esitysten jälkeen käytiin keskustelu, jossa tuli esille seuraavat asiat:

- Kaikki osapuolet kiittivät Metlaa työn etenemisestä sovitulla tavalla.
- Mäki-Hakola (Metsänomistajien liitto) ilmoitti, että metsänhoitoyhdistykset ovat valmiita tuottamaan tarvittavan tilaston sovitulla tavalla.
- Merivuori ilmoitti, että Suomen Sahojen jäsenet ovat valmiita tuottamaan tilastoa sovitulla tavalla. Hän ilmoitti myös, että Suomen Sahat ovat mukana FOEX:n toteuttamassa energiapuun tilastoinnissa.
- Salo (Metsäteollisuus ry) ilmoitti, että Metsäteollisuus ry:n jäsenet eivät pysty tuottamaan erikseen kokopuun ja rankapuun tietoja vaan tuottavat nämä tiedot yhtenä kokonaisuutena.

Tässä yhteydessä Salo otti esille, että Metsäteollisuus ry toivoo jo aiemmin sovittujen tiedontoimittajien (Suomen Sahojen jäsenet) ryhtyvän tuottamaan tietoja ainespuun tilastoon Metlalle. Merivuori ilmoitti, että Suomen Sahojen sovitut jäsenet ryhtyvät tuottamaan sovitua tietoja Metlalle vuoden alusta. Mikkola (Metla) ilmoitti myös, että ainespuun tilastoinnin kattavuuden parantaminen etenee sovitusti Metlassa.

Tässä yhteydessä Merivuori otti esille, että sahojen puru ja kuori eivät saa samaa tukea valtiolta kuin metsähake polttolaitoksilla. Tämän takia polttolaitokset ostavat ensin metsähakkeen, koska se on edullisempaa tuen takia. Saman tuen saa myös tuontihake.

6. Muut asiat

Sunabacka (TEM) kertoi, että TEM on selvittänyt puun hintaindeksin kaupallistamisen mahdollisuuksia. Tutkimustulokset olivat positiiviset ja työstä on käynnissä toinen vaihe, selvitys mahdollisista kilpailulainsäädännöllisistä ja muista lakisäateisistä esteistä, joka tehdään alkuvuodesta 2013.

Hakkarainen (MTK) kertoi, että sähköinen tarjontaportaali "Puumarkkinat.fi" avataan tammikuussa testikäyttöön Pirkanmaan, Pohjois-Pirkan ja Päijät-Hämeen metsänhoitoyhdistysten alueella ja huhtikuussa palvelu laajennetaan kattamaan koko maa. Tässä yhteydessä Salo (Metsäteollisuus ry) kiitti MTK:ta erittäin merkittävästä avauksesta puukaupan sähköisten palveluiden kehittämisessä.

7. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään 29.4. klo 13-15 samassa paikassa.

8. Kokouksen päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10:55.